

**PREZES URZĘDU
OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W ŁODZI**

90-051 Łódź, Al. Piłsudskiego 8
Tel. (0-42) 636-36-89, Tel/Fax (0-42) 636-07-12, Tel. Centrala (0-42) 636-72-11, wew. 259
E-mail: lodz@uokik.gov.pl

RŁO/5002-4//02/BR

Łódź dnia 8 kwietnia 2002r.

DECYZJA NR RŁO 6/2002

- I. Na podstawie art. 11 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2000r. Nr 122 poz. 1319) w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po rozpatrzeniu sprawy wszczętej na wniosek Stowarzyszenia Obrony Praw byłych Pracowników Zespołu Górniczo-Energetycznego Bełchatów, 97-400 Bełchatów ul. Sportowa 36 przeciwko Przedsiębiorstwu Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. 97-400 Bełchatów, ul. Wojska Polskiego 132, **nie stwierdza się stosowania praktyki ograniczającej konkurencję** polegającej na narzucaniu przez tego przedsiębiorcę odbiorcom indywidualnym uciążliwych warunków umów dostawy ciepła przynoszących mu nieuzasadnione korzyści.
- II. Na podstawie art. 75 w związku z art. 76 ustawy powołanej w pkt. I, w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie zasądza się kosztów postępowania w sprawie.

Uzasadnienie

W dniu 20 października 2000 r. do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w Łodzi, zwanego dalej Urzędem, wpłynął wniosek Stowarzyszenia Obrony Praw byłych Pracowników Zespołu Górniczo-Energetycznego Bełchatów w Bełchatowie, zwanego dalej Wnioskodawcą, o wszczęcie postępowania administracyjnego przeciwko Przedsiębiorstwu Energetyki Ciepłej Spółka z o.o. w Bełchatowie, zwanemu dalej PEC, w związku z zarzutem naruszenia ustawy z dnia 24 lutego 1990 r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (j. t. Dz. U. z 1999 r Nr 52, poz. 547, ze zm.), zwanej dalej ustawą antymonopolową (k-ty 1 do 10). Wnioskodawca podtrzymał we wniosku zarzuty Zespołu Negocyjacyjnego ds. Umów o Dostawę Ciepła w Bełchatowie reprezentowanego przez Andrzeja Purzyckiego i Wiktora Musielaka (zwanego dalej Zespołem Negocyjacyjnym), przedstawione w piśmie do Urzędu z dnia 16 sierpnia 2000 r. (k-ty 17 do 27) i rozszerzone następnie w piśmie z dnia 9 września 2000 r. (k-ty 57 do 81). Pisma te zostały włączone do materiału dowodowego, po uzyskaniu zgody ww. osób fizycznych (k-ty 14 do 16). Zarzuty Zespołu Negocyjacyjnego były rozpatrywane wcześniej przez Urząd w postępowaniu wyjaśniającym (numer sprawy RŁO/50W-022/00/BR). Urząd odmówił wszczęcia postępowania z urzędu w tej sprawie. Zespół Negocyjacyjny złożył zażalenie, w związku z czym Wnioskodawca jako Stowarzyszenie wniósł o wszczęcie postępowania w tej sprawie.

Wnioskodawca zarzucił PEC naruszenie art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy antymonopolowej przez stosowanie praktyki monopolistycznej polegającej na nadużywaniu pozycji

dominującej na lokalnym rynku dostawy ciepła w Bełchatowie, co objawiało się narzucaniem uciążliwych warunków umów przynoszących dostawcy nieuzasadnione korzyści przez bezumowną cenę za ciepło dostarczane odbiorcom indywidualnym i ustalanie ceny ciepła na podstawie kosztów nieuzasadnionych. W dniu 5 grudnia 2000r. Wnioskodawca sformułował dodatkowy zarzut wymuszenia przez PEC podpisania umów dostawy ciepła na ca 450 osobach, a na dalszych odbiorcach podpisania umów dla nich niekorzystnych, niezgodnych z ustawą prawo energe-tyczne i rozporządzeniami wykonawczymi do ustawy, a ponadto podpisywanie umów z datą wsteczną przez osobę, która nie posiadała umocowania do reprezentowania PEC w tym terminie (k.127). W uzasadnieniu zarzutu Wnioskodawca podał, że PEC:

- nie przedstawił odbiorcom propozycji umowy dostawy ciepła, ani nie zawarł z odbiorcami takiej umowy,
- narzucił odbiorcy jednostronne warunki, stosował i stosuje cenę zbytu ciepła nie mającą umocowania w umowie
- stosował w rozliczeniach z odbiorcami samowolnie ustaloną cenę zbytu ciepła w wysokości (tajemnica przedsiębiorcy) zł./GJ netto, zawierającą elementy składowe formalnie i prawnie niedopuszczalne
- osiągnął nieuzasadnione korzyści przez wliczenie do ceny ciepła kosztów dzierżawy środków trwałych od głównego udziałowca spółki – Zarządu Miasta Bełchatów, na którego konto odprowadzał środki z tego tytułu, a ponadto
- osiągnął nienależny zysk stosując opłaty za ciepło nie wyprodukowane., zawyżał i zawyża koszty działalności Spółki poprzez utrzymywanie zbędnej i likwidowanej Ciepłowni Miejskiej i utrzymuje zbędny stan zatrudnienia (ok. 50 osób) z tego tytułu.

Wnioskodawca stwierdził, że PEC stosuje praktyki monopolistyczne i uzyskuje nieuzasadnione korzyści ponieważ obciąża wszystkich odbiorców ciepła w Bełchatowie stawką opłaty, w której 7,142 % stanowi cena ciepła nie wyprodukowanego i nie zawarł z odbiorcami żadnych umów spełniających wymogi ustawy prawo energetyczne.

Dla uprawdopodobnienia zarzutów Wnioskodawca złożył wnioski o dopuszczenie dowodu z informacji i dokumentów przesłanych do Urzędu przez Zespół Negocjacyjny w ww. postępowaniu wyjaśniającym (k-ty 15 do 81 i k-ty 89 do 110) oraz przedstawił dokumenty załączone do wniosku o rozszerzenie postępowania (k-ty 128 do 135). Wnioskodawca przedłożył jako dowody w sprawie:

- analizę kosztów nabycia i dystrybucji energii cieplnej w Bełchatowie w 1999 r. i w styczniu i lutym 2000 r.- opracowanie własne - z którego wynika, że odbiorcy ciepła w Bełchatowie nadpłacili za ciepło w okresie 1999r. i styczeń – luty 2000 r. kwotę (tajemnica przedsiębiorcy) zł.(k.33),
- faktury VAT wystawione przez PEC za dostawę ciepła z datą 28 luty 2000 r. (k.51) i 30 listopada 1999 r.(k.52) potwierdzające pobieranie opłat w wysokości (tajemnica przedsiębiorcy) zł netto za 1 GJ ciepła,
- umowę sprzedaży ciepła nr 110 z dnia 26 października 2000r. nie podpisaną przez odbiorcę wraz z pismem odbiorcy informującym PEC o przyczynach odmowy (k.128 do k.134 odwrot),
- informację Sądu Rejonowego o wpisaniu w dniu 13 lipca 2000 r. do rejestru handlowego PEC Pana Mirosława Grzybowskiiego członka zarządu pełniącego obowiązki dyrektora naczelnego (k.135).

W dniu 10 listopada 2000 r. Urząd zawiadomił strony o wszczęciu postępowania administracyjnego przeciwko PEC pod zarzutem nadużywania przez tego przedsiębiorcę pozycji dominującej na lokalnym rynku dostawy energii cieplnej w Bełchatowie poprzez narzucanie konsumentom uciążliwych warunków umowy o dostawę ciepła, co objawia się bezumownym pobieraniem ceny za energię cieplną dostarczaną odbiorcom indywidualnym i ustaleniem ceny na podstawie kosztów nieuzasadnionych i przynosi narzucającemu te

warunki przedsiębiorcy nieuzasadnione korzyści, co stanowi naruszenie art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy antymonopolowej (k.82).

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania (k.111) PEC wniósł o włączenie do akt sprawy dokumentacji przesłanej w ramach ww. postępowania wyjaśniającego (k-ty136dok.441) i oddalenie zarzutów Wnioskodawcy. W uzasadnieniu PEC przedstawił następujące wyjaśnienia:

1. W zakresie zarzutu bezumownego pobierania ceny za ciepło dostarczane odbiorcom indywidualnym.

Wszystkie umowy o dostawę ciepła (rozumianego jako energia cieplna zawarta w wodzie przeznaczona dla lokali mieszkalnych) obowiązujące do 29 lutego 2000 r. zawierały jedynie podstawy do określania ceny - § 3 tych umów brzmiał: Za dostarczoną energię cieplną odbiorca uiszcza opłaty według cen obowiązujących, ustalonych przez PEC zgodnie z obowiązującymi przepisami (k.111 i k.149). Na tej podstawie PEC nie był zobowiązany do każdorazowego negocjowania ceny przy jej zmianie. Zwyczajowo przyjęto sposób informowania odbiorców o nowej cenie za pomocą lokalnych środków masowego przekazu. Uiszczenie przez odbiorcę nowej ceny świadczyło o jej akceptacji i dorozumianym wyrażeniu zgody na tę cenę (k.111).

Cena netto (tajemnica przedsiębiorcy) zł/GJ energii cieplnej w taryfie jednoczłonowej była ustalona w oparciu o Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 marca 1988r. w sprawie ustalenia taryf dla ciepła (Dz. U. z 1998r. Nr 38, poz. 220) i obowiązywała od 1 kwietnia 1998r. do 31 grudnia 1998r. (k.146). Na 1999 r. PEC nie kalkulował nowej ceny ciepła i w rozliczeniach z odbiorcami stosował ceny ustalone na podstawie ww. rozporządzenia (k.142). Od 1 marca 2000 r. PEC stosował ceny zawarte w taryfie na ciepło zatwierdzonej przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki- zwanego dalej Prezesem URE - Decyzją Nr OŁO 820/172-B/3/99/JdG z dnia 31 grudnia 1999r. (k.192 do k.194).

W związku z nowymi uregulowaniami prawnymi w zakresie prawa energetycznego PEC opracował projekt umowy uwzględniający te zmiany, wypowiedział z dniem 28 stycznia 2000r. wszystkie dotychczasowe umowy i przesłał odbiorcom nowe umowy (k.112 i k.140). Z odbiorcami prowadzone były negocjacje zaproponowanych warunków umownych. W wyniku negocjacji PEC zmienił część zapisów umownych dostosowując je do ustaleń z odbiorcami, m.in. granice dostawy ciepła i opłaty za nielegalny pobór ciepła (k.112). Na dzień 27 listopada 2000r. umowy o sprzedaż ciepła nie podpisało 60 odbiorców, z tego 26 odbiorców wystąpiło do Prezesa URE o wszczęcie postępowań administracyjnych w sprawie ustalenia warunków umowy o dostawę ciepła odbiorcom, w stosunku do których negocjacje w sprawie zawarcia umowy zakończyły się brakiem wspólnego stanowiska. Każdemu z odbiorców, którzy nie podpisali umów PEC dostarcza nadal ciepło (k.112).

2. W zakresie zarzutu ustalania ceny na podstawie kosztów nieuzasadnionych.

PEC dzierżawi od 1995r. środki trwałe od Gminy Miasta Bełchatów na podstawie umowy cywilno-prawnej, w której zapisano obowiązek zapłaty czynszu dzierżawnego (k.395) i na podstawie obowiązujących przepisów prawnych wydanych przez Ministra Gospodarki ma prawo do wliczenia tego czynszu w koszty produkcji ciepła (k.262).

Ciepłownia miejska jest rezerwowym źródłem zasilania odbiorców ciepła w warunkach maksymalnego poboru tej energii lub przerw w jej dostawie. Do dnia 29 lutego 2000 r. moc zamówiona przez odbiorców ciepła wynosiła (tajemnica przedsiębiorcy) MW. Na dzień 31 marca 2000 r. moc cieplna zamówiona przez odbiorców wynosiła (tajemnica przedsiębiorcy) MW. Magistrala ciepłownicza i przepompownia łącząca Elektrownię Bełchatów (źródło zakupu ciepła) i PEC w obecnym stanie technicznym zapewnia pokrycie mocy zamówionej do (tajemnica przedsiębiorcy) MW co nie stanowi pełnego pokrycia mocy zamówionej przez odbiorców (k.214 i k.215) w czasie jej szczytowego poboru. Dlatego też niezbędne jest utrzymywanie rezerwowego źródła zasilania.

3. W zakresie zarzutu wymuszania podpisania umów niezgodnych z obowiązującym prawem energetycznym i niekorzystnych dla odbiorców ciepła.

PEC poinformował, że nigdy nie zmuszał odbiorców do podpisywania umów sprzedaży ciepła oraz podpisywania umów dla nich niekorzystnych lub sprzecznych z przepisami ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. prawo energetyczne (Dz.U. z 1997r. Nr 54, poz. 348). Nowe umowy opracowane przez PEC zostały dostosowane do nowego stanu prawnego. Elementy konieczne umów zostały zawarte w prawie energetycznym i uszczegółowione w rozporządzeniach wykonawczych w sposób obligatoryjny, co wyłączyło zasadę swobody umów w tym zakresie. Elementy umowy o sprzedaż ciepła nie uregulowane obligatoryjnie strony negocjowały (k-ty 516 do 517).

4. W zakresie zarzutu podpisywania umów z wsteczną datą obowiązywania przez osobę, która nie posiadała umocowania do reprezentowania tej Spółki w tym terminie.

PEC wyjaśnił, że zgodnie z zasadą swobody umów w rozumieniu w art. 353 k.c. strony mogą układać się również co do terminu obowiązywania umowy, a tym samym stosowania jej wstecznej daty. Ponieważ wszystkie poprzednio zawarte umowy przestały obowiązywać z dniem 1 marca 2000r. a część odbiorców ciepła przedłużała rozmowy w sprawie podpisania nowej umowy – pobierając w tym czasie czynnik grzewczy, PEC nie chcąc doprowadzić do stanu, w którym nie byłoby stosunku umownego, okres ten w umowie objął datą wsteczną (k.516 i k.517).

Na wniosek PEC Urząd, postanowieniem z dnia 7 grudnia 2000 r. ograniczył Wnioskodawcy prawo wglądu w materiał dowodowy stanowiący tajemnicę handlową PEC (k-ty 444 do 448). Wnioskodawca wniósł zażalenie na to postanowienie w dniu 19 grudnia 2000 r. (k-ty 451 do 452). Sąd Antymonopolowy postanowieniem sygn. akt XVII AMZ4/01 z 3 sierpnia 2001 r. zażalenie oddalił (k-ty 483 do 485).

Z dniem 1 kwietnia 2001r. utraciła moc ustawa antymonopolowa, a zaczęła obowiązywać ustawa z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2000 r. Nr 122, poz. 1319) zwana dalej ustawą o okik. Zgodnie z art. 113 ustawy o okik, postępowania wszczęte na podstawie przepisów ustawy antymonopolowej prowadzi się na podstawie przepisów ustawy o okik. W związku z powyższym strony zostały poinformowane o zmianie podstawy prawnej(k-ty 487 do 488), z art.5ust.1 pkt 6 ustawy antymonopolowej na art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy o okik.

Urząd ustalił co następuje :

I. Rynek właściwy.

Praktyki ograniczające konkurencję ujawniają się na rynku. Dlatego, aby ocenić czy doszło do naruszenia ustawy o okik konieczne było wyznaczenie rynku właściwego w rozumieniu art. 2 pkt 8 ustawy o okik i pozycji stron postępowania antymonopolowego na tym rynku. Urząd ustalił, że rynkiem właściwym w tej sprawie jest rynek ciepła rozumianego jako energia cieplna w wodzie gorącej, dostarczanego do odbiorców za pomocą sieci ciepłowniczej w granicach administracyjnych miasta Bełchatów.

Uczestnikami rynku właściwego po stronie popytu są odbiorcy ciepła, a po stronie podaży PEC. Do PEC należy jedyna w Bełchatowie sieć ciepłownicza. Art. 2 pkt 9 ustawy o okik zawiera definicję pozycji dominującej, przez którą rozumie się pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40 %. PEC jako jedyny dostawca ciepła na rynku właściwym ma pozycję dominującą. Odbiorcy ciepła nie mają możliwości korzystania z innego, zawodowego źródła dostaw ciepła. Nie istnieją alternatywne źródła zaopatrzenia w ciepło, porównywalne

w zakresie infrastruktury technicznej, która jest w tym zakresie wymagana oraz kosztów pozyskiwania energii. Świadczy o tym zwiększająca się liczba odbiorców ciepła – na 1 kwietnia 1998r. PEC posiadał 1174 podpisane umowy, na 29 lutego 2000r. 1259 umowy, a na 4 lutego 2002r. 1470 odbiorców ciepła.

II. Charakterystyka stron postępowania.

PEC został utworzony 1 lutego 1999 r. w wyniku połączenia dwóch spółek: Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Spółka z o.o. w Bełchatowie oraz Ciepłociągu Spółka z o.o. w Bełchatowie. PEC przejął majątek tych Spółek po połączeniu i jako następcą prawny wszedł w ich prawa i obowiązki. PEC posiadał koncesję nr WCC/561A/172/U/3/99/Rs na wytwarzanie ciepła, koncesję nr PCC/587A/172/U/3/99 na przesyłanie i dystrybucję ciepła i koncesję nr OCC/155A/172/U/3/99 na obrót ciepłem (k.193).

Wnioskodawca jako stowarzyszenie osób fizycznych wpisane do rejestru stowarzyszeń w Sądzie Wojewódzkim Wydział Cywilny w Piotrkowie Trybunalskim w dniu 26 lutego 1997r. Sygn. akt Ns.Rej.St.109/97 w Dziale A, miał prawo do działania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej w oparciu o statut uchwalony 14 lutego 1997r. Celem statutowym Stowarzyszenia była obrona prawna i formalna członków przez występowanie w ich imieniu we wszystkich sprawach spornych przed organami państwowymi, sądowymi i samorządowymi i reprezentowanie zbiorowe ich interesów przed tymi organami. Wnioskodawca może wyznaczyć sobie inne cele w swojej działalności mieszczące się w zakresie ustawowym (k.3). W prowadzonym postępowaniu Wnioskodawca występował w celu ochrony interesów konsumentów - odbiorców ciepła dostarczanego przez PEC.

III. Fakty.

Ciepło sprzedawane przez PEC pochodziło z trzech źródeł : z zakupów w Elektrowni Bełchatów S.A. w Rogowcu, z zakupów w EKO- ABC w Bełchatowie (Spalarnia Odpadów Medycznych) oraz z produkcji własnej w urządzeniach Ciepłowni Miejskiej dzierżawionych od Miasta Bełchatów. Podstawowym dostawcą ciepła dla PEC była Elektrownia Bełchatów S.A. w Rogowcu. Dodatkowo PEC dokonywał doraźnych zakupów ciepła w EKO-ABC. Zakupy z tego źródła nie były duże ze względu na małą moc urządzeń i nieregularność wytwarzania (wielkość zakupów - k409 - Postanowienie z dnia 7 grudnia 2000r. o ograniczeniu prawa wglądu w materiał dowodowy). Produkcja własna PEC była w kolejnych latach ograniczana. W latach 1998 i 1999 z Ciepłowni Miejskiej pochodziły już niewielkie ilości ciepła (ilość ciepła wytwarzanego w Ciepłowni Miejskiej w latach 1993-1999 - k.255). Ciepłownia była w tych latach wykorzystywana jako źródło ciepła rezerwowe, uzupełniające zakupy ciepła w okresie szczytowego zapotrzebowania odbiorców (k.410 – Postanowienie z dnia 7 grudnia 2000r. o ograniczeniu Wnioskodawcy prawa wglądu w materiał dowodowy). Ze schematu sieci ciepłowniczej PEC wynika, że ciepło pochodzące ze wszystkich tych źródeł wprowadzane było do sieci ciepłowniczej, gdzie podlegało mieszanii i nie było możliwe ustalenie z jakiego źródła pochodzi ciepło dostarczone danemu odbiorcy (k.411 - Postanowienie z dnia 7 grudnia 2000r. o ograniczeniu Wnioskodawcy prawa wglądu w materiał dowodowy).

Do 29 lutego 2000 r. dostawy ciepła z PEC odbywały się na podstawie umów sprzedaży w większości zawartych z odbiorcami od 1991 r. przez byłe Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Bełchatowie i przejętych przez PEC po utworzeniu Spółki. Na tej podstawie PEC dostarczał ciepło (tajemnica przedsiębiorcy) odbiorcom. W tym (tajemnica przedsiębiorcy) umowy dotyczyły rozliczeń za ciepło w tzw. taryfie jednoczłonowej (k.260).

W styczniu 2000 r. w związku z koniecznością dostosowania działalności do ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. prawo energetyczne (Dz.U. z 1997r. Nr 54, poz. 348 ze zm.)

i przepisów wykonawczych do ustawy, PEC zaproponował odbiorcom nową umowę sprzedaży ciepła (k-ty 166 do 171). Dotychczasowe umowy zostały wypowiedziane z okresem wypowiedzenia do 29 lutego 2000 r. włącznie. W odniesieniu do tej części umowy, która zgodnie z prawem energetycznym podlegała negocjacji, PEC i odbiorcy dokonywali indywidualnych ustaleń. Przykładem wynegocjowanych zmian warunków umownych były korekty wielkości mocy zamówionej przez odbiorców indywidualnych odbierających do 30 kW, pomimo upływu wcześniej przyjętych terminów. Przebieg negocjacji (k.172 i k.172 odwrót) nie zadowolili części odbiorców, którzy wystąpili do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o ustalenie treści umowy. Na dzień 4 lutego 2002 r. liczba odbiorców wynosiła (tajemnica przedsiębiorcy) osób (k.516), z czego (tajemnica przedsiębiorcy) osób nadal pobierało energię ciepłą bezumownie, mimo ustalenia jej treści przez Prezesa URE (k.547), w tym (tajemnica przedsiębiorcy) osób wystąpiło do Sądu Antymonopolowego z odwołaniem od powołanej wyżej Decyzji Prezesa URE ustalającej treść umowy (k-ty 522 do 526), a pozostałe (tajemnica przedsiębiorcy) osób w różny sposób uchylało się od podpisania tej umowy (k.518 i k.519 – Postanowienie z dnia 14 lutego 2002r. o ograniczeniu Wnioskodawcy prawa wglądu w materiał dowodowy).

Przebieg i czas trwania negocjacji treści nowych umów sprzedaży ciepła pozostawał bez wpływu na ciągłość dostaw ciepła. PEC nie przerwał dostaw ciepła odbiorcom, którzy nie podpisali umów w terminie wypowiedzenia, tj do 29 lutego włącznie 2000 r., jak również i tym odbiorcom, którzy nadal nie podpisali umowy o treści określonej decyzją Prezesa URE i dochodzą swych praw przez Sąd Antymonopolowy. Po zakończeniu negocjacji, część umów podpisana była przez strony z datą wsteczną od 1 marca 2000 r. co potwierdzało rzeczywisty okres dostarczania i pobierania ciepła przez odbiorców.

W okresie od 1 stycznia 1999r. do 29 lutego 2000r. PEC pobierał opłatę za 1 GJ ciepła w taryfie jednoczłonowej w wysokości (tajemnica przedsiębiorcy) zł netto (k.146). Opłata w tej wysokości została ustalona w dniu 1 kwietnia 1998 r. na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 marca 1998 r. w sprawie ustalenia taryf dla ciepła (Dz. U. z 1998r. Nr 38, poz.220). Zgodnie z cytowanym rozporządzeniem opłata (tajemnica przedsiębiorcy) zł. netto za 1 GJ ciepła w taryfie jednoczłonowej była wynikiem powiększenia opłaty (tajemnica przedsiębiorcy) zł netto za 1 GJ ciepła w tej taryfie (obowiązywała do dnia 31 marca 1998 r. - k.145) o dopuszczalny wskaźnik wzrostu cen równy 1,07. Ceny ciepła w latach 1997 r.-1998 r. były przedmiotem kontroli Urzędu Skarbowego w Bełchatowie (k.430 do k.441 - Postanowienie z 7 grudnia 2000r. o ograniczeniu Wnioskodawcy prawa wglądu w materiał dowodowy). Kontrola nie wniosła zastrzeżeń do wysokości i sposobu ustalenia opłaty za 1 GJ w taryfie jednoczłonowej .

PEC nie zmienił opłaty za ciepło aż do 1 marca 2000 r. pomimo, że po dniu 1 stycznia 1999 r. Minister Finansów zaprzestał ustalania taryf na ciepło (§ 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 listopada 1998r. w sprawie daty zaprzestania przez Ministra Finansów ustalania taryf oraz opłat za nielegalny pobór ciepła - Dz.U. z 1998r. Nr 150, poz.985). PEC do 1 marca 2000 r. pobierał dotychczasowe opłaty w wysokości (tajemnica przedsiębiorcy) zł/GJ obowiązujące od dnia 1 kwietnia 1998 r. w oparciu o zatwierdzone uchwałami Zgromadzenia Wspólników plan finansowy, który zgodnie z § 26 Rozporządzenia Ministra Gospodarki z 6 października 1998r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz zasad rozliczeń obrocie ciepłem, w tym rozliczeń z indywidualnymi odbiorcami w lokalach (Dz.U. z 1998r. Nr 132 poz. 867 ze zm.) był podstawą do określenia kosztów jednostkowych służących ustaleniu bazowych cen i stawek opłat (k.410).

PEC wprowadził zmianę wysokości opłat za ciepło od 1 marca 2000 r. na podstawie decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki nr OŁO 820/172-B/3/99/JdG z dnia 31 grudnia 1999r. o zatwierdzeniu taryfy dla ciepła obowiązującej w PEC na rok 2000, co było zgodne z przepisami ustawy prawo energetyczne. Prezes URE zatwierdził opłaty uśrednione w taryfie jednoczłonowej, co było uwarunkowane czynnikami technicznymi funkcjonowania sieci

ciepłowniczej. W skład kosztów uzasadnionych będących podstawą ustalenia opłaty za ciepło zostały zaliczone koszty dzierżawy środków trwałych służących do prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie produkcji i dystrybucji ciepła, w tym urządzeń Ciepłowni Miejskiej. Podstawę prawną tego zaliczenia stanowił § 4 Umowy dzierżawy z dnia 21 września 1995 r. (k-ty 394 do 406 - Postanowienie z dnia 7 grudnia 2000r. o ograniczeniu Wnioskodawcy prawa wglądu w materiał dowodowy), z którego wynikał obowiązek PEC zapłaty czynszu dzierżawnego na rzecz Miasta Bełchatów jako wdzierżawiającego. Z § 2 pkt. 2 tej umowy wynikało zobowiązanie Miasta Bełchatów do ponoszenia kosztów ulepszenia i inwestycji odtworzeniowych związanych z całkowitym zużyciem środków trwałych w okresie trwania umowy. W związku z tym koszty uzasadnione PEC nie zawierały kosztów amortyzacji tych urządzeń. Urząd ustalił na podstawie przedłożonych przez PEC dokumentów, że czynsz dzierżawny stanowił około (tajemnica przedsiębiorcy)% wartości brutto środków trwałych w 1999r. i około (tajemnica przedsiębiorcy)% wartości brutto środków trwałych w 2000r. (k.398 i k.407 - Postanowienie z 14 lutego 2002r. o ograniczeniu Wnioskodawcy prawa wglądu w materiał dowodowy). Ustalona w umowie dzierżawy kwota czynszu dzierżawnego była znacznie niższa niż wynosiłby pełny koszt amortyzacji tych środków. Przyjęcie do kosztów uzasadnionych PEC czynszu dzierżawnego zgodnie z umową, a nie amortyzacji środków trwałych, wpłynęło na obniżenie kosztów działalności PEC. Koszty utrzymania Ciepłowni Miejskiej nie zostały zakwestionowane w czasie kontroli przeprowadzonej w 1998r. przez Urząd Skarbowy w Bełchatowie, jak również zostały uznane za koszty uzasadnione przez Prezesa URE w zatwierdzonej w dniu 31 grudnia 1999r. taryfie na ciepło.

W 1999r. i do 29 lutego 2000r. PEC prowadził działalność gospodarczą (tajemnica przedsiębiorcy) (k.196, k.200 i k.210). Również za cały 2000r. i 2001r. PEC (tajemnica przedsiębiorcy) działalności gospodarczej (k.520 i k.521 – Postanowienie z 7 grudnia 2000r. o ograniczeniu Wnioskodawcy prawa wglądu w materiał dowodowy). Porównanie szacunkowych danych przyjętych przez Wnioskodawcę do „Analizy kosztów...” (k-ty 28 do 37) z rzeczywistymi danymi Wnioskodawcy w zakresie ilości zakupionych, wyprodukowanych oraz sprzedanych GJ energii cieplnej i faktycznie poniesionych przez PEC kosztów (k. 255, k. 256 i k. 259 – Postanowienie z dnia 7 grudnia 2000r. o ograniczeniu Wnioskodawcy prawa wglądu w materiał dowodowy) wskazuje, że sporządzający analizę : zawyżyli ilość zakupionych GJ energii cieplnej i tym samym zawyżyli przychody z jej sprzedaży, przyjęli błędne założenie, że ilość energii zakupionej równa się ilości energii sprzedanej, tzn pominęli straty powstałe w czasie przesyłu energii i zużycie tej energii przez PEC na potrzeby własne i zaniżyli pozostałe koszty własne PEC. Wykonanie obliczeń zwartych w analizie w oparciu o faktyczne dane wykazuje w miejsce zysku stratę.

Urząd zważył co następuje:

Art. 8 ust 1 ustawy o okik stanowi, że zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców. PEC jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt. 1 ustawy antymonopolowej, o pozycji dominującej na rynku co zostało wykazane. Art. 8 ust. 2 pkt. 6 ustawy antymonopolowej ustanawia zakaz nadużywania pozycji dominującej na rynku właściwym polegający na narzucaniu przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów przynoszących mu nieuzasadnione korzyści. Dla stwierdzenia naruszenia tego zakazu niezbędne jest wykazanie spełnienia wszystkich przesłanek tego przepisu, t.j. :

- 1/ narzucania warunków umowy,
- 2/ uciążliwego charakteru umowy,
- 3/ osiągnięcia nieuzasadnionych korzyści.

PEC prowadził działalność gospodarczą w zakresie określonym koncesjami wydanymi przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucję i obrót ciepłem (k.193). Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. prawo energetyczne (Dz.U. z 1997r. Nr 54, poz. 348 ze zm.) dostarczanie paliw lub energii odbywa się na podstawie umowy. PEC dostarczał odbiorcom ciepło na podstawie umów sprzedaży. Z chwilą utworzenia PEC przejął zobowiązania umowne w tej dziedzinie podejmowane od 1991 r. przez Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Bełchatowie, a następnie z dniem 1 marca 2000r. zawarł z odbiorcami nowe umowy, o treści dostosowanej do przepisów ustawy Prawo energetyczne i wykonawczych do tej ustawy. Zgodność z prawem treści umów sprzedaży badał Prezes Urzędu Regulacji Energetyki. Treść umów zmienianych przez PEC po 1 marca 2000 r. podlegała negocjacjom z odbiorcami, o czym świadczą dowody uzgodnienia przez strony zmian w umowach wzorcowych. W przypadku kilkunastu odbiorców treść umów została wprost ukształtowana przez Prezesa URE.

Wnioskodawca nie uprawdopodobnił faktu narzucenia odbiorcom przez PEC umów sprzedaży ciepła. Nie znalazł potwierdzenia zarzut wymuszania na odbiorcach energii ciepłej podpisania umów, w tym umów dla nich niekorzystnych i niezgodnych z ustawą prawo energetyczne i rozporządzeniami wykonawczymi ministra gospodarki. Okolicznością, która mogłaby wskazywać na ograniczenie odbiorcom swobody zawarcia umów mogła być groźba PEC przerwania dostaw ciepła i obawa odbiorców przed prowadzeniem negocjacji w tym zwróceniem się do Prezesa URE o rozstrzygnięcie sporu zgodnie z przepisami art. 8 ust. 1 ustawy prawo energetyczne. Przeprowadzone postępowanie wykazało, że PEC cały czas dostarczał ciepło wszystkim odbiorcom i nadal dostarcza ciepło nawet tym, którzy odmówili podpisania umowy o treści ustalonej przez Prezesa URE. Zatem twierdzenie Wnioskodawcy, że PEC wymuszał podpisanie umów jest bezpodstawne.

Tym samym twierdzenie Wnioskodawcy o narzuceniu warunków umów nie znalazło potwierdzenia. Urząd stwierdził, że pierwsza przesłanka nie została spełniona.

Do 31 grudnia 1998r. opłaty za ciepło były ustalane zgodnie z urzędowymi dopuszczalnymi wskaźnikami wzrostu ogłaszanych rozporządzeniem przez Ministra Finansów, w stosunku do cen poprzednio stosowanych. Wzrost ceny za 1 GJ energii ciepłej w taryfie jednoczłonowej pobieranej przez PEC od 1997r. do 31 marca 1998r. oraz kalkulacja ceny energii ciepłej obowiązująca od 1 stycznia 1997r. były prawidłowe, co potwierdziła kontrola przeprowadzona w 1998r przez Urząd Skarbowy w Bełchatowie. Ponieważ cena 1 GJ energii ciepłej w taryfie jednoczłonowej obowiązująca w dniu 31 marca 1998r., będąca jednocześnie podstawą ustalenia ceny 1 GJ energii ciepłej w taryfie jednoczłonowej obowiązującej od 1 kwietnia 1998r., była ustalona prawidłowo to należy uznać, że cena (tajemnica przedsiębiorcy) zł. netto za 1 GJ ciepła w taryfie jednoczłonowej będąca wynikiem wzrostu ceny poprzednio stosowanej o wskaźnik ogłoszony przez Ministra Finansów – była również ustalona prawidłowo. Cena ta zawierała koszty utrzymania ciepłowni miejskiej jako rezerwowego źródła wytwarzania ciepła w okresie szczytowego zapotrzebowania odbiorców, przekraczającego możliwości techniczne odcinka sieci łączącego Elektrownię Bełchatów i PEC. Nie można również uznać, że cena netto (tajemnica przedsiębiorcy) zł. za 1 GJ ciepła ustalona prawidłowo na podstawie przepisów obowiązujących do 31 grudnia 1998r., stosowana przez PEC po tej dacie i przynosząca PEC straty na działalności gospodarczej miała charakter uciążliwy.

W toku prowadzonego postępowania antymonopolowego nie znalazł potwierdzenia zarzut ustalenia przez PEC opłaty za 1GJ energii ciepłej na podstawie kosztów nieuzasadnionych, za jakie uważał Wnioskodawca koszty utrzymania ciepłowni miejskiej i koszty dzierżawy środków trwałych.. Każdy przedsiębiorca ma prawo do wliczenia w koszty działalności, będące podstawą ustalenia cen, wartości środków trwałych zużytych w procesie produkcji lub wykonywania usług. Uzyskuje w ten sposób fundusze na odtworzenie zużytego majątku. Koszty utrzymania i eksploatacji urządzeń ciepłowni stanowiły koszty

działalności PEC. Podobnie umowa dzierżawy środków trwałych zawarta pomiędzy PEC a Gminą-Miastem Bełchatów spowodowała, że w miejsce amortyzacji do kosztów działalności został wliczony czynsz dzierżawny. Wysokość i zasadność włączenia do uzasadnionych kosztów działalności kosztów utrzymania i eksploatacji ciepłowni i kosztów dzierżawy urządzeń ciepłowni badał Prezes URE przed zatwierdzeniem taryfy dla ciepła na rok 2000. Z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. prawo energetyczne (Dz.U. z 1997r. Nr 54, poz. 348, ze zm.) Prezes URE jest organem właściwym do zatwierdzenia taryf dla ciepła. Zatwierdzona przez Prezesa URE dla PEC taryfa dla ciepła ma moc bezwzględnie obowiązującą. Od 1 marca 2000r. PEC nie mógł wobec tego pobierać innych cen za ciepło, niż zatwierdzone w taryfie. Nie jest zatem warunkiem uciążliwym dla odbiorców i przynoszącym PEC nieuzasadnione korzyści zapis zawarty w niektórych umowach o ich obowiązywaniu od 1 marca 2000r. pomimo, że zostały zawarte po tej dacie. Podpisanie takiej umowy było formalnym potwierdzeniem faktu dostawy i odbioru ciepła nieprzerwanie od 1 marca 2000 r.

Urząd stwierdził, że druga przesłanka nie została spełniona.

Od 1 stycznia 1999r. do 29 lutego 2000r. PEC pobierał za 1 GJ cenę w wysokości (tajemnica przedsiębiorcy) zł. netto. W wyniku stosowania tej ceny PEC poniósł w tym okresie (tajemnica przedsiębiorcy) na sprzedaży ciepła. Również za 2000 r. w wyniku stosowania cen ustalonych w taryfie dla ciepła zatwierdzonej przez Prezesa URE, PEC poniósł (tajemnica przedsiębiorcy) na sprzedaży tej energii. Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie dał podstaw do uznania twierdzenia Wnioskodawcy, że zawarte umowy sprzedaży ciepła były dla PEC źródłem nieuzasadnionych korzyści.

Urząd stwierdził, że trzecia przesłanka nie została spełniona.

Wobec tego orzeczono jak w punkcie I sentencji.

W punkcie II sentencji Urząd postanowił o kosztach postępowania. PEC jako strona wygrywająca sprawę nie wniósł w wyznaczonym terminie wniosku o zwrot kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw i celowej obrony.

Wnioskodawca jako strona przegrywająca sprawę wniósł w terminie wniosek o zwrot kosztów w kwocie (tajemnica przedsiębiorcy) zł. (słownie (tajemnica przedsiębiorcy)) tytułem poniesionych wydatków na opracowanie analiz i ekspertyz, kserowanie dokumentów, maszynopisanie, opłaty transportowe i opłaty pocztowe – bez szczegółowego zestawienia i udokumentowania poniesionych wydatków.

Urząd na podstawie art. 75, w związku z art. 76 ustawy o okik, nie zasądził od Wnioskodawcy zwrotu na rzecz PEC kosztów postępowania.

Wobec tego orzeczono jak w punkcie II sentencji.

Od decyzji służy stronom odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Antymonopolowego za pośrednictwem Delegatury w Łodzi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym licząc od dnia doręczenia decyzji.

Na postanowienie rozstrzygające o kosztach postępowania służy zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego, za pośrednictwem Delegatury w Łodzi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie siedmiu dni od dnia doręczenia postanowienia.

Z upoważnienia
Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji

i Konsumentów
Dyrektor Delegatury w Łodzi

Iwona BIELSKA

Otrzymują :

1. Stowarzyszenia Obrony Praw byłych Pracowników
Zespołu Górnictwo-Energetycznego BĘŁCHATÓW,
97-400 Bełchatów, ul Sportowa 36
2. PEC Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Spółka
z o.o. w Bełchatowie,
97-400 Bełchatów, ul. Wojska Polskiego 132